

Licht uit, sterren aan...

Je staat er nauwelijks bij stil, maar wat zou het leven onhandig zijn zonder elektrisch licht. Waar je echter ook nauwelijks bij stilstaat is dat door deze menselijke uitvinding echte duisternis zeldzaam is geworden. Hoe belangrijk de afwezigheid van licht en geluid is in kwetsbare natuurgebieden, merkten we tijdens een nachtelijke wandeling door Oranjezon op Walcheren.

Op een avond in mei verzamelen we op de parkeerplaats bij het natuurgebied Oranjezon. Het is koud voor de tijd van het jaaren de wind is goed aangetrokken maar die blaast wel de wolken weg. We zien bij tijd en wijle een mooie heldere hemel en dat is precies wat we vanavond willen. Duisternis, rust en sterren, veel sterren! Het duurt bijna een halfuur om je ogen te laten wennen aan de duisternis. Daarom krijgen we de tip om vanaf nu onze telefoons niet aan te zetten omdat het scherm dat proces verstoort. Lastig, want we willen wel heel graag foto's maken tijdens onze wandeling. Onze dresscode voor vanavond: lange broek, hoge schoenen en liefst nog die broekpijpen in de schoenen. Charmant is anders, maar in dit geval nemen we het advies graag ter harte. Want niemand wil de ziekte van Lyme oplopen door toedoen van een tekenbeet.

Knipoog van ISS

Natuurgebieden zijn niet toegankelijk na zonsondergang, dus onze nachtelijke wandeling is heel bijzonder. Nadat de zon is ondergegaan, is de natuur in rust. Althans, zo lijkt het, maar schijn bedriegt. Rustig is het zeker, en donker ook. Juist die rust en duisternis zijn van groot belang voor het nachtelijke leven in de natuur. En duisternis is nodig om de sterrenhemel op z'n mooist te aanschouwen. Bij de ingang van het natuurgebied worden we verwelkomd door een kudde van tientalen herten die rustig grazend in de wei staan. We horen het roodborstje uitbundig zingen terwijl we zijn territorium betreden.

Naast de ecoloog van Het Zeeuwse Landschap hebben we twee bevlogen sterrenwachters in ons gezelschap die ons na de wandeling nog zullen meenemen naar het observatorium van de Volkssterrenwacht Philippus Lansbergen. Alstijdens de wandeling Venus achter de

...Nacht van de Nacht in Oranjezon

wolken tevoorschijn komt en zelfs ruimtestation ISS even naar ons knipoogt, vertellen zij enthousiast over verre planeten, manen en sterren die we zien. Onze verwachtingen om zo meteen met de telescopen van het observatorium het heelal te verkennen stijgen!

Weldaad

Via smalle paadjes langs de watergangen van het waterwingebied lopen we over begroeide duintoppen en valleien met stuifzand. De wind raast onafgebroken door de metershoge dennenbomen en het frisse, lentegroene loof aan het lagere struikgewas ruist erop los. Afen toe staan we stil en krijgen we les in het herkennen van het gezang van de vogels die boven het geluid van de wind uit komen. Daar is het roodborstje weer, en de vink, zwartkop en zelfs een nachtegaal! Er valt van alles te zien; onze ogen hebben zich inmiddels helemaal aangepast aan het donker. En we worden ook gezien; vanuit de stekelige begroeiing langs de paden blinken een paar ogen in de duisternis. En even later staat er zelfs een hert op ons pad. Als we te dicht naderen springt het galant het bos weer in. De tijd vliegt en we moeten door naar de sterrenwacht. Maar wat een weldaad om in de stilte en duisternis van de natuur te mogen zijn.

Wat deze unieke wandeling ons leert is dat het leven in de natuur rust en duisternis nodig heeft. Om ook tot rust te komen of juist om wakker te worden en op zoek te gaan naar eten.

Als we terugkomen bij de ingang van het natuurgebied valt ons op dat de verlichting aan het gebouw van de beheerder wel erg fel is. Dat kan beter, realiseert de ecooloog zich ook. Minder licht, een betere afstelling en een bewegingssensor kunnen hier wonderen doen. De natuur zal ons dankbaar zijn.

Steeds lichter

De volkssterrenwacht in ons gezelschap steken niet onder stoelen of banken dat ze dol zijn op totale duisternis. Hoe donkerder hoe liever, al wordt dat steeds moeilijker. Hoewel hun observatorium op een van de donkerste plekken van Zeeland staat, merken ze dat het langzaam steeds een beetje lichter wordt. De intrede van ledverlichting heeft daar veel mee te maken. Led geeft een blauwe kleur en die is voor hen én voor de natuur nog veel verstorender dan we tot nu toe wisten. Ieder sfeerlichtje in onze tuinen thuis helpt mee aan de gloed die we over de aarde verspreiden. Mag het licht uit? Licht uit, sterren aan is dan ook hun motto. En of we sterren zien als we door de grote telescopen langs de hemel turen! We zien de planeten Venus en Mars en leren over het wereldwijde web van sterrenwachten die het heelal in kaart brengen.

Zo snel als het ruimtestation eerder vanavond voorbijkwam, zo snel vloog deze avond voorbij. Bijna jammer dat we niet mogen blijven. We komen zeker nog eens terug, maar nu naar huis, en checken op teken!

NACHT VAN DE NACHT

Dit jaar vieren we de donkere nacht op zaterdag 28 oktober en volgend jaar op zaterdag 26 oktober. Je kunt de sterrenwacht in Middelburg bezoeken en op veel plaatsen in Zeeland worden uiteenlopende activiteiten georganiseerd. Doe ook thuis zoveel mogelijk lichten uit en geniet van de donkere Zeeuwse nacht. Kijk voor alle activiteiten op nachtvandenacht.nl. Ook als je buiten Zeeland woont is er veel te beleven.

ZEEUWSE MILIEUFEDERATIE

ZMF is een organisatie die zich hard maakt voor natuur, milieu en duurzaamheid in Zeeland. Dat betekent opkomen voor belangrijke en kwetsbare natuur, ook namens de bij hen aangesloten organisaties en leden. www.zmf.nl

HET ZEEUWSE LANDSCHAP

Stichting Het Zeeuwse Landschap zet zich al ruim 85 jaar in om natuur, landschap en erfgoed in Zeeland te beschermen, behouden, ontwikkelen en leefbaar te maken. hetzeeuwselandschap.nl

STICHTING

VOLKSSTERRENWACHT PHILIPPUS LANSBERGEN

Deze oudste volkssterrenwacht van Nederland, opgericht in 1967, is gevestigd aan Helm 3, pal achter het gotische stadhuis van Middelburg. Op de sterrenwacht is van alles te beleven. Bij helder weer kun je er door telescopen naar de maan, de planeten en de sterren kijken. In de zomermaanden staat de zon centraal, daarvoor zijn er speciale telescopen waarmee je zonnevlammen kunt zien. De sterrenwacht herbergt ook een museum over de uitvinding van de telescoop en de geschiedenis van de sterrenkunde. De telescoop is namelijk in Middelburg uitgevonden door Hans Lipperhey in 1608. Heb je belangstelling voor sterrenkunde, geschiedenis van de sterrenkunde én voor astro-fotografie, ga dan daar eens langs. Een bezoek aan de sterrenwacht is een leuk en leerzaam uitje voor het hele gezin.

lansbergen.net